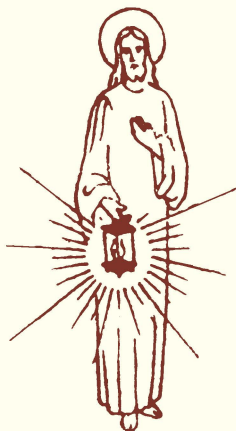

ENDREFALVY · OTTÓ

LÉLEKRÚJULÁS

SZALÉZI · MŰVEK

51. P. Considine

REMÉNYKEDJUNK ISTENBENI

136 oldal, ára 2.— P

---

52. P. Considine

AZ ISTENI KISDED TANITÁSA

48 oldal, ára 1.— P.

---

53. Erdey Ferenc

ENGESZTELÉS

106 oldal, ára 1.70 P.

---

54. Kőműves Éva

AZ ESZMÉNYI LEÁNY

128 oldal, 1.80 P.

55.

**A BOLDOGSÁGOS SZŰZ MÁRIA
KÖVETÉSE**

Latinból fordította Dezső István

112 oldal, 1.60 P.

LÉLEKÚJULÁS

LELKIÉLET KISKÖNYVEI

60

ENDREFALVY OTTÓ

LÉLEKÚJULÁS

LELKIGYAKORLAT, LELKIOLVASMÁNY ÉS
ELMÉLKEDÉS KUZDÓ LELKEKNEK

1943

SZALÉZI MŰVEK

Nihil obstat. Carolus Szitkey S. S. censor
dioecesanus. Imprimatur Nro. 1023/1944.
Vacii, 18-a Februarii 1944. † Josephus,
Episcopus Vacienis.

9304 — Don Bosco Nyomda Rákospalota,
Horthy Miklós-út 97. szám. Telefon: 29-52-03
Felelős: Sarkadi J. Alajos.

BEVEZETÉS

Csend

A lelkileg nagyok mindig ke-resték a csendet. Az összes szentek mind elvonultak, egyedül voltak, legnagyobb külső és bel-ső csendben, egyedül Istennel. Minden lelki átalakulás és újjá-születés lényege a csend! Az új élet születésének és minden lelki haladásnak előfeltétele, levegője, nélküle megfulladnak a jó gon-dolatok és halvaszületettek a jó elhatározások. Egyedül Istennel — ez a lélekújulás alaphangja. Csend: ez ennek feltétele!

Az elmélkedés módja

Elmélni annyit jelent, mint elmélyedni. Lassan és figyelme-sen átolvasom az elmélkedés anyagát, igyekszem belehatolni, hozzákapcsolom a magam gondo-

latait, továbbszövögetem, önma-
gamra alkalmazom, szóval felszí-
vom és átdolgozom saját gondo-
latommá és érzésemmé. Céлом,
hogy motívumokat, indítékokat
nyerjek lelki magatartásomhoz,
jótetteimhez, a bűn kerüléséhez
és hibáim megjavításához. Elmél-
kedésem akkor ér valamit, ha
eredménye nemcsak érzés, hanem
lelki megváltozás, jobbulás, tett.
Egy kis tett többet ér, mint tíz
sóhaj, egyetlen áldozat több mint
száz fohász.

Elmélkedés előtt egy jó gondo-
lattal, imával, kérem Isten segít-
ségét. Elmélkedés végén pedig
Jézusom elé tárom, ami közben
bennem fölébredt: hálámat, szé-
gyenkezésemet és bánatomat, ké-
résemet kegyelmi segítségéért.
Megbeszélem vele jóelhatározáso-
mat. Végül imaképen engedem
kicsengeni, leülepedni az elmél-
kedés lelki hangulatát.

A TISZTULÁS ÚTJA

A halál

1. Mit mond Jézus a halálról? Váratlanul és észrevétlenül lopódzik mellénk, mint a tolvaj. És általa Isten jön a lélekért, mint a vőlegény menyasszonyáért. A halál tehát örömnép, boldogság kezdete, felolvadás és szerelmes egyesülés Istennel. De jaj a léleknek, mely nem öltötte fel menyasszonyi ruháját, ha az szakadozva lóg róla, és méltatlanná lett Vőlegényéhez. Jaj, ha a kegyelem mécsese kialudt benne! Az istenszeretet állapotát, a szeretet állandó lobogását, a megszentelő kegyelmet, ha kioltotta a bűn és a lélek elfordult Isten-

től, akkor a halál örök kirekesztettség kezdete, a Vőlegény örökre otthagyja menyasszonyát. Isten otthagyja szégyenben, céltalanságban, szomorúságban, reménytelen vágyban, a kielégíthetlenség kínjában a lelket.

Milyen lesz az én halálom? Örömnap, menyegző, boldogság, vagy céltalanság, kín, pokol kezdete? Tőlem függ! Hogy a megszentelő kegyelem, Isten szeretetének állapota ég-e bennem mindig?

2. Meghalok... elsötétedik körülöttem az evilág minden szépsége. Nem látom többé a kedves arcokat, behullok mély sötétbe. Szólnak hozzám, én nem hallom többé. Testem, melyet annyira szerettem, hideg, nem érzi, hogy föld alá kerül, rothad, szétesik. Nem fáj. Elszakadtam tőle. De micsoda üresség marad lelkemben, gondolataimban és érzéseim-

ben, ha mindig csak a test jelentette minden gondolatomat, érzésemet, örömeimet és élvezeteimet: a boldogságot?! A halál: nem érzem többé az ízeket, nem hallom a hangokat, nem érzékelek testi gyönyört, nem simogat meg senki és nem ölelhetek senkit... Mi marad meg nekem, ha csak ez volt, ami eltöltött, amit élveztem és boldoggá tett... A könyveket, zenét sem élvezem többé, a tudomány kérdései nem izgatnak. A halállal minden ablak sötétre becsukódott, mely erre a keserves és szép világra nyílt.

A lélek, ha belefűlladt a testbe, csak a tér és idő kategóriájában élt és vágyódott és elégűlt ki, végtelen űres lesz a halállal. Akinek pedig az érzékszervek és az idegek ingerei csak antennák voltak a lelki, isteni szeretet-hullámok felé, az a halál által

telefondróton át való érintkezés helyett beszél azzal, akit szeret, aki után vágyódott, aki betölti, végre szemtől-szembe látja, hazaérkezett. Üzenetek helyett, szerelmeslevelek helyett a Vőlegény fogadja, annak Szívén pihen...

Tudnom kell, hogy meghalok és így kell látnom a halált. Azután ennek az öntudatnak a fényénél lemérem az embereket, dolgokat, kapcsolataimat velük. Halálom pillanatában örülnék-e ennek a kapcsolatnak, boldoggá tenne-e, hogy ezt elértem, ez sikerült? Sokszor kérdezem ezt magamtól. Szeretnék-e most meghalni, mikor ezt mondtam, ezt tettem, így vagyok, itt vagyok?! Ez a szentek tudománya: a „quid hoc, ad aeternitatem?” mindent igazi értékében és fontosságában megmutató lelkimérlege.

(Jól teszem, ha születésnapomhoz hasonlóan az év napjai kö-

zül kiválasztok egy „halál-napot” és azon kissé magamba mélyedek, igyekszem lelkemet olyan állapotba hozni, amilyenben halálom napján szeretnék Isten elé állni.)

Pokol

Isten a fény, a bűn a sötétség. A pokol nem egyéb, mint állandósult bűn, Istentől elfordultság és Isten-nélküliség, a maga teljes kifejlődésében.

Behunyom szememet, mégis valami fény átszűrődik, becsukom az ablakot és lefüggönyözöm, mégis valahol a réseken beszűrődik egy kis üzenet a fényből. A pokol a teljes sötétség. Nincs fénye, nincs reménye, hogy még egyszer kitárul a lélek a fény felé. Örök reménytelenség.

A test sötétsége: A pokolban nincsenek ízek, szagok, színek. Nincs jóllakás, nincs

egészséges üdítő álmom, hiányzik a munkának és az izmok játéknak, vagy a szellem erőfeszítéseinek jóleső érzése. Csak örökös egyhangúság, fáradtság álom nélkül, éhség evés nélkül, fájdalom enyhülés nélkül. Mint a sóval meghintett sebek — az Úr mondja — úgy sózza a testet szüntelenül a fájdalom, ahogyan a tűz éget és mar, úgy ég és szenved a test.

A pokol a lélek sötétsége. Talán nem is gyűlölik egymást, akik ott vannak, hanem ami a gyűlöletnél több: az önzés közömbösségével és teljes nemtörődömségével vannak egymáshoz. Nem törődik velem senki, nem szeret, nem vesz észre. Akit gyűlölnék, azzal mégis csak foglalkoznak, de a pokolban mégcsak nem is gyűlöl senki. Nincs kiért és miért éljek és élnem kell. Szeretet-szomjúságom nagyobb, mint

valaha és nincs, akit szerethetnék, aki szeretne. Az evangélium, Isten gondolatai, sőt maga az Isten világos tudásban állnak előttem és elérhetetlen, ragyogó magasságban. Kapaszkodom feléjük és mindig visszazuhanok, tudom, hogy mindig hiába, mégis döngetem a bezárt kaput, a boldogság kapuját. Nem lehet ennek az önkínzásnak és lelkiismeret-mardosásnak végetvetni se halállal, se öngyilkossággal. Élek cél nélkül, senkitől se szeretve. Nincs többé egyetlen szentáldozás, egy szívből elmondott ima, de még egyetlen szentgyónás se számomra. A pokolnak nincs Krisztusa. „Christus abscondit se — in aeternum! Krisztus elrejtőzik előlem, — mindörökké!”

Ha ezeket a testi kínokat nézem és összehasonlítom a bűnérzéki kéjével, a gazdagság, siker örömeivel — percek az örök-

kévalóság mellett. Porszem örömekért mázsányi terheket vállalni — érdemes-e?!

Ha a földi szerelmet, emberi kapcsolatokat, művészet, tudomány boldog perceit, miket a bűn tud nyújtani, ezeket az olymposi morzsákat az istenek lakomájáról, összemérem a pokol örök tantaluszi kínjaival, lelki fájdalmaival, kielégítetlen boldogság-éhségével és örök céltalanságával, akkor felsikolt bennem is, mint Szent Ágostonban, az önszeretet: „Uram, inkább itt a földön égess, vágj, de ne engedj a pokolba jutni!”

Nekem boldogság kell, szeretet kell, Isten kell! Nem bírom ki, hogy letérdelek és tudom: Isten nem hallgat meg, Krisztus nem figyel rám; van, él, hatalmas, mindenható és szép, minden boldogságot tud adni, de nekem nem ad többé, számomra nincs többé.

Ezt nem bírom ki, ezt nem akarom, nem akarom a poklot!

Bűneim

A szép és nagy dolgok is elkopnak a megszokás által, hát még mennyire eltompítja a lelket a rossz iránt és megkérgesíti a lelkiismeretet a megszokás! Ezért nem érezzük megszokott bűneink súlyát és nagyságát. Ez a bűn ismétlésének legnagyobb átka és veszedelme. Másrészt arra is hajlandók vagyunk, hogy összehasonlítsuk „becsületes“, „dolgos“, viszonylag jó életünket azzal a bűntengerrel, mely a világon hömpölyög és így önmagunkat nagyon is jónak érezzük. Nem szabad azonban elfelednünk, hogy a bűn egyéni nagysága Isten szemében mindig attól is függ, mennyi adomány és kegyelem előzte meg. Sok erkölcstelenségre, becstelenségre, égbekiáltó

bűnre talán több mentség akad, mint a mi megszokott halálos bűneinkre, sőt kisebb hibáinkra, melyekhez görcsösen ragaszkodunk.

Bűnöm nagyságának igazi mérlege, ha számbaveszem mindazt, amit Jézus értem tett: életét, szenvedését, kereszthalálát, feláldozását a szentmisében, nagylelkűségét a gyónásban; segíteni akarásának ostromát hideg és fássult szívem, mozdulatlan akaratom ellen, nevelésem, könyvek, életpéldák, szentek, jógondolatok özönével . . .

Csak vonultassam fel mindazt, ami mentheti bűnömet, de sorakoztassam fel mindazokat a kegyelmeket is, melyek megelőzték, hogy ne tegyem! Egyszerre a Miserere szavait fogom mormolni: „Irgalmazz nekem, irgalmad nagy volta szerint!” Az Úr nagy irgalmasságára van szükségem, kis

irgalmasságai nem elegendők, hogy eltöröljék bűneimet. Az isteni igazság örvényei, zuhatagjai agyonnyomhatnának és elnyelhetnének, ha nem lenne egy Szív, melynek oldalán annál jobban megnyílik a megértés, irgalom és elnézés kapuja számomra, minél mélyebben beledöftem durvaságom és közömbösségem lándzsáját!

Lélekvizsgálat — a szeretet szemével

Szentlélek Isten, Szeretet Lelke, tekints szívembe, nyisd meg vakoskodó szememet, hogy lássak! Életem igazi értelmének fényénél lássam önmagammat, a jót és rosszat magamban igazi mivoltában, úgy ahogyan Te látod és egykor meg fogod ítélni. Add, hogy őszintén bánjam a rosszat és vágyódjam a jobbulásra.

1. Szerettelek-e Téged, ha nem a Te szavadat tartottam egyedül

igaznak, hanem szívesen hallgattam hitellenes beszédet, olvastam hitellenes könyvet, ha magam csináltam önmagamnak saját ízlésem szerinti vallást, ahelyett, hogy elfogadtam volna az igazságot a Te szájadból Egyházad szócsövén át? — Hol van szeretetem, ha szégyelem megvallani hitemet, ha nem védlek meg Téged és azt, ami Neked kedves, mások gúnyolódásával és támadásával szemben?

2. Szerettelek-e Téged Uram, ha haragomban gyalázó szavakkal mondtam szent Nevedet, ha azt kívántam, hogy bosszum eszköze légy és rosszat tégy másnak? — Ha könnyelműen szíreszóra, neveddel, Édesanyád és szentjeid nevével dobálódtam? — Ha szent Neveddel bizonyítottam, esküdöztem — a hamis esküről tudom szó sem lehet házadnépe és tieid között!

3. Szerettelek-e Téged, ha a vasárnapi, ünnepnap i szentmisére, mikor Te leszállsz közénk, hogy velünk és értünk imádkozz, nem mentem el kényelmességből, hanyagságból — ha csak nagyon elkésve (felajánlás után) értem oda és másik szentmisét nem hallgattam? Ég-e bennem szereteted, mikor a misén csak testileg vagyok ott, de lelkileg nem kapcsolódom be keresztáldozatod megújításába, rád sem figyelek, mikor közbenjársz értem és velem együtt akarsz imádkozni?

Veled kezdtem-e és fejeztem-e be napjaimat?

4. Szüleimben a Te helyetteseidet láttam-e, áldozataikért hálás voltam-e? Talán rossz szóval, érdes viselettel fájdalmat okoztam nekik? Elöljáróimnak engedelmeskedtem-e, nemcsak a jóknak, hanem a keményeknek is akaratod szerint?

5. Mikor másokat gúnyoltam, megbántottam, veszekedtem, nem tudhattam-e, hogy „amit a legkisebbnek tesztek, nekem cselekszitek?” — Te mondtad, hogy botrányok mindig lesznek, de jaj annak, akitől a botrány jő: jaj nekem, ha én idéztem elő más bűnét, meggondolatlan szavammal, tettemmel, rossz példammal! — Különösen, akiket rám bízál, azok testi és lelki egészségén öröködtem-e? — Munkámat a magam helyén úgy teljesítettem-e, mint aki nem kizárólag csak pénzért, emberi elismerésért és földi boldogulásért dolgozik, hanem éretted akarja kötelességét jól végezni? Próbáltam-e hivatássá tenni munkámat, vagy csak nyűgnek éreztem?

6. Szerettelek-e Téged Uram, ha a testi gyönyör több nekem, mint a hozzád való hűség, ha testemet, a Szentlélek templomát,

megfertőztem érzéki cselekedettel, szemérmetlen vágyak, gondolatok, gyönyörködések melengetésével? Olvastam-e olyat, hallgattam-e, ami az érzékiséget szította fel bennem, beszéltem-e olyat, ami rosszabbá tett másokat?

7. Szerettelek-e Téged, ha én is az aranyborjut imádtam, a pénz, gazdagság, az élet kényelme és élvezetei váltak törekvéseim egyetlen rugójává, annyira, hogy miattuk képes voltam másoknak kárt okozni, mások nyomorából hasznot húzni, másoknak a méltó emberi élethez való jogán átgázolni? Jogtalanul megszereztem-e, megtartottam-e a másét? Irigy módon elkívántam a másét, örültem más kárának?

8. Hol van a szeretet bennem irántad, ha rosszakaratból, vagy meggondolatlanságból kibeszélem mások hibáit, vagy éppen rágal-

mazva nagyítom mások bűnét?
Hogyan felejtettem el, hogy
„amit nem akartok hogy csele-
kedjenek nektek az emberek, ti
se cselekedjétek nekik?!“

Állapotbeli kötelességeim telje-
sítésével a mennyország vagy a
kárhozat útját jártam-e, vagy a
tisztítótűzre szolgáltam rá? Ha
apa, anya vagyok, elfogadtam-e
az új életet, melyet rám akartál
bizni, vagy gyilkosává váltam?
Gondoztam-e gyermekeim testét
és lelkét, ahogy tőlem tellett?
Szavaimból és példámból mit ta-
nulhattak? — Ha egyedül állok,
tisztán éltem-e? A család, közös-
ség áldozatkész tagja vagyok-e?
vagy önző kihasználója? Mennyi
a szeretet szívemben és életem-
ben Irántad, Uram, és Teéretted
mások iránt?!

Xavéri Szent Ferenc bánatimája

Istenem szeretlek Téged,
Nem csak, hogy add meg üdvömet,
Vagy, mert ki Téged nem szeret,
Örökös tűzzel bünteted.

Én Jézusom kereszteden,
Magadhoz öleltem szívem.
Szeget, lándzsát, gyalázatot,
Mindent eltűrtél értem ott.
Verejtéket, fájdalmat,
Halálos aggodalmat
S a halált is.
És mindezt egyért:
Én értem, bűnösért.

Hogy ne szeretne hát szívem,
Jézus! Szeretett Istenem!
Nem, hogy mennyekben üdvözíts,
Vagy kárhozatra ne taszíts.
Nem, mert jutalmadat áhítom:
De mint Te engem Jézusom,
Szeretlek most és mindenkoron,
Csak, mert királyom vagy nekem,
Csak, mert Te vagy az én Istenem!

Szenvedélyeink

Mindannyiunknak megvannak a magunk szenvedélyei. Minthogy megszoktuk őket, nem is látjuk megalázó voltukat, mennyire kiforgatnak önmagunkból, milyen nevetségessé tesznek. Nem tudjuk mik lehetnének szenvedélyeink nélkül!

Milyen szenvedély rángat engem bábként, mi az, ami rajtam uralkodik, befolyásol, elveszi szabadságomat és függetlenségemet? Mert ez a szenvedély legnagyobb átká: bábbá alacsonyít, taszít jobbra-balra, elsorvasztja akaratomat, befátyolozza az ész tiszta ítéletét és elhomályosítja a szív üdeségét.

Ezenfelül a legtöbb szenvedély az egészségnek is árt. Nyugtalan-ná, idegessé tesz, elveszi a test és lélek jó közérzetét és frissességét. Mint a vadhajtás, az élős-

di fagyöngy a fán, úgy szívja el lelkünk és testünk jobb virágzásra, szebb gyümölcsökre érdemes erejét. Vajjon meddig tűri a lelkek Ura ezt a lelki terméketlenséget, mikor vágja ki és veti örök tűzre a terméketlen fát, melyet ugyancsak gondozott és öntözött kegyelmeivel és gyümölcsöt mégis hiába várt tőle mindmáig?!

Isten szeretete, a megszentelő kegyelem

„Úgy szerette Isten a világot, hogy Egyszülött Fiát adta érte... hogy senki el ne vesszen.” Krisztus vérének cseppjei lelkünkön, a szeretet Lelke, mint tűz kiegészítte belőlünk a bűnt, Isten lefoglalt bennünket magának. Isten szereti lelkemet és ennek a szeretetnek visszhangja bennem az, hogy hozzá tartozom, Ővé vagyok, az Ő életéből és boldogsá-

gából részesülök a mennyben, a mennyei Atya házanépéhez tartozom. Ez a megszentelő kegyelem állapota. Kincs, nagy érték, mint a tiszta vér, a nemesi származás, a nagy örökséghez, a jó család hírnevéhez és vagyonához való jog. A megszentelő kegyelem felsőbbrendű, szebb élet állapota és állandósága bennem.

Koptathatom ezt bocsánatos bűnökkel, méltatlan lehetek isteni „származásomhoz”, de mégiscsak Isten gyermeke vagyok. Ha azonban Isten helyett teremtményt választok, öntudatos, súlyos bűnnel Istennek hátatfordítok, akkor önmagam téptem össze származásom oklevelét, magam mondtam ki az atyai házból való kitagadás ítéletét. Krisztus vérének is lemoshatja a lélekről az érzéki vér, a heves vér; a Szentlélek szeretetlángját elfojtja a lélek mécsésében a gyűlölet és bosszúállás tü-

ze, a kapzsiság, vagy a pénzimádat, az élvezet-imádás jege.

A megtért Szent Ágoston felsír: „Jaj annak az időnek, mikor még nem ismertelek!” De ha jaj annak az időnek, elveszett idő, mikor még nem voltam Isten gyermeke és nem tértem meg, százszor inkább jaj azoknak a napoknak, mikor a mennyből visszazuhantam a pokolba, az istengyermekségből az érzéki ember siralomvölgyébe, mikor elvesztettem Istent. A szerető gyermek lelki magatartását és állapotát kioltottam halálos bűnnel, megtagadtam Istent és kényszerítettem, hogy Ő is megtagadjon és kitöröljön azok közül, akiket magáénak, házanépének, gyermekeinek vall.

Csak a mély megbánás és Isten irgalmas nagylelkűsége, a szeretet tudja jóvátenni a bűnt, betemetni a szakadékot lelkem-

ben és hidat verni vissza az atyai házhoz, az atyai szívhez, Isten boldog életéhez, melyre a mennyei Atya hívja és várja mindazokat, akik Őt szeretik.

A hit, remény, szeretet igazi értelme és értéke

Cselekedeteink és egész erkölcsi magatartásunk mélyén ott dolgozik mint hajtóerő a hit, remény és szeretet. Egész földi életünk, valamennyi törekvésünk és tettünk aszerint alakul és színeződik, annyiban van igazi értelme és értéke, hogy miben hiszünk, mit remélünk, óhajtunk és mi gyújtja lángra szívünket, mit szeretünk. Ha csak földi célokba és eszményekbe, földi mennyország elérésébe vetett hit hajt bennünket, ez lehet fanatizmus, idealizmus vagy anyagiás életszemlélet, de nem igazi hit. A mohamedán is képzel magának menny-

országot, de érzéki és földies mennyet és az fűti őt. A görög bölcselőt és a humanistát a szép vagy a lelki függetlenség lelkesíti, a szép vagy az értelem diadalát akarja a földön. A szocialista, akár nemzeti, akár nemzetközi, az anyagi jólét igazságos elosztásától vár földi paradicsomot. Olyan „hit” él mindegyikben, mely a természetes világban gyökeredzik és növekszik. Azonban „az én országom nem e világról való”, az Isten országa nem evés és ivás, mégcsak nem is akármilyen ideális földi mennyország, hanem végső célja és kibontakozása a túlvilágon van; a földi élet az igazi boldogságnak csak m ű h e l y e. Természetesen nem kell ennek a műhelynek nyomortól és vértől bűzlenie, emberhez méltó lehetne, de mégis csak műhely és nem örök otthonunk.

Igazi otthonunkat akkor készítgetjük, ha belenövünk a természetfölötti világba, Isten életébe a természetfölötti hit, remény és szeretet által.

Az ember részéről a hit két összetevő eredője: tudás és alázatos elfogadás. Tudás arra nézve, hogy Isten tényleg szólt-e és valóban ezt mondta-e? Ezt szabad kutatnom az emberi ész kételkedésének eszközeivel. Amikor azonban tényként, történeti valóságként eljutottam Isten szavához, annak tartalmával szemben csak egy gesztusom lehetséges: az alázatos elfogadás. „Fides ex auditu” — a hit alapja nem a látás, nem a megtapasztalás, nem is az ésszel való fölértés és megértés, hanem Isten szavának elfogadása. Kutathatom, ellenőrizhetem, hogy valóban Isten szólt-e, de ha szólt, akkor teremtő és mindent átvilágító isteni mindent-

tudása helyettesíti tudásomat, az ész és érzékek megtapasztalását. Isten szól és én hallgatom, elfogadom, sőt egész életemet ráalapozom ígéreteire!

Ez a remény: bizalom Isten hűségében, ígéreteit készpénznek veszem, mert Isten és az Ő ígérete egy. Benne teljesen egybeesik szándék és tett, ígéret és teljesítés.

A szeretet pedig: vágyódás, elindulás, keresés, akarás a törekény és hervadó látszólagos kis földi igazságok, szépségek és jószágocskák világából az Igazság felé, a Jóság felé, a Szépség felé.

Attól kezdve válunk keresztényekké és vagyunk Krisztus hívei, amikor hitünk, reményünk és szeretetünk kezd túlnőni a földön elérhető dolgokon és ki nyúlik Isten felé, amikor Istentől megkaptuk és elfogadtuk és magunkévá tettük, önmagunkban

kezdjük ápolni a természet-
fölötti hitet, reményt és sze-
retetet.

A VILÁGOSSÁG ÚTJA

Tisztítóűz

Van egy hely, ahol az erény megtisztul tökéletlenségétől — mert erényeinknek is meg kell tisztulniok — ahol az érzéki világhoz való rendetlen ragaszkodás vérezve és fájóan, mint valami vadhús kiszakad belőlünk. Egy hely, ahol fizetünk, vezeke-lünk, jóváteszünk. A tisztítóűz ez.

Isten olyan tökéletes és jó, hogy a magunk tökéletlenségével és apró önzésével nem érdemel-jük Őt meg; olyan tiszta, hogy érzékiességünkkel nem borulha-tunk ölelő karjaiba. Olyan hű, hogy hűtlen állhatatlanságunk elpirul és szégyenkezik, nem mer mindig hűséges szívére borulni. Ezért kell a tisztítóhely!

A purgatórium Isten irgalmaságának és jóságának helye. Nehéz szenvedések várnak ránk ott is, de olyan szenvedések, melyeknek van értelmük. A tisztító tűz értelme a salak kiégetése, a lelkiismeret igazságérzetének és vezeklési ösztönének kielégítése és a mennyei boldogság élvezetére való végső megérlelődés.

Ezért három gondolattal adok hálát a tisztító tűzért:

1. Te Deumot mondok, hogy van és én is odajuthatok.

2. Tudom, hogy a mennyországra meg kell érlelődnom, ki kell alakulnom. A tisztító tűzben már csak tisztulok, de új érdemet nem szerzek, újabb jó tulajdonságot nem alakíthatok ki magamban és főként tüze halálos bűnt le nem éget rólam, hanem csak gyarlóságokat. Ezért a földi érdemszerzés ideje alatt kell kiala-

kulnom és megszolgálnom, hogy odajussak.

3. Nehéz szenvedés, majdnem pokol, csak nem reménytelen és nem céltalan önkínzás a tisztító-tűz. Tudom, hogy könnyebb a földön szenvednünk, jóvátennünk bűneinket s vezeklés vállalásával, önmehtagadással tisztogatni magunkat. Hálát adok, hogy van még időm és a tisztító-tűzet megkönnyíthetem és megrövidíthetem magamnak! Mennél inkább küzdök hibáim ellen, minél több erényt szerzek, minél többet szenvedek, annál kevesebb marad a lelki tisztulás végső műhelyére, a tisztító-tűzre!

A békességes jóember

Az evangélium „Jóhír” — a békétlen ember pedig gyanakvó, könnyen tételez fel rosszat másról, sötéten lát és mindig inkább

rosszat vár. Pedig a Megváltó eljövételét a béke jelzi és az én megváltásom is a békére való törekvéssel kezdődik. „Dicsőség Istennek... Béke a földön a jóakarató embereknek.” A Glória másik arca a Pax, a béke. Istent a béke dicsőíti. A békét pedig a jóakarát szerzi meg: jóakarát másokkal szemben, inkább jót akarni, várni, keresni és feltételezni másokban.

A béke megszerzése önfegyelmzésbe és küzdelembe kerül. Si vis pacem, para bellum. Békét akarsz? Légy elkészülve a háborúskodásra önmagaddal, hangulataiddal. „Annak lesz nagyobb békessége, ki jobban tud tűrni. Az ilyen meggyőzi magát... uralkodik a világon... Krisztus barátja... s a Mennyország örököse...” (Kempis: Krisztus követése. II. rész 3. feje.) Ugyancsak a nagy lélekismerettel rendelkező

Kempis Tamás szerint a békét négy dolog szerzi meg:

1. Inkább mások akaratát tedd, mint a magadét. A saját akaratunkhoz való erős ragaszkodás sok békétlenség, rosszkedv, izgatóság forrása.

2. Inkább a kisebbik részt válasszad, mint a nagyobbat. Mennyi izgalom, irigység, sértődés kavarja fel lelkünket, ha mindenből a jobbat, nagyobbat kívánjuk magunknak!

3. Az utolsó helyet keressük és szívesen vessük alá magunkat másoknak. Mert a versengésből, irigységből, törtetésből származik a legtöbb békétlenség és ez öli meg leginkább bennünk a jó embert.

4. Azt kell kívánnom és kérnem erősen, hogy Isten akarata teljesüljön bennem. Aki a mennyei Atya tenyerébe helyezi sorsát, terveit és vágyait, annak meg-

lesz mindig a lelki békéje. A békesség eljövételének, a „jöjjön el a Te országod” megvalósulásának feltétele, a „legyen meg a Te akaratod” szerető vállalása és alázatos elfogadása.

A kegyelem

A kegyelem képessé tesz a jóra és segít a jóban. Képessé tesz: a mozdulatlan, tehetetlen akaratot kilendíti a holtpontról. Erőt ad a jóhoz, mint az étel az élethez, mozgáshoz, munkához és mosolyhoz. De az étel még nem élet, nem mozgás, épígy a kegyelem még nem a jótett, érdemszerző és lelket építő cselekedet. Az ételt fel kell szívnom, fel kell dolgoznom, a kegyelmet is magamévá kell tennem, akaratommal vele együtt dolgoznom. Nem fölöslegessé teszi az erőfeszítést, áldozatot, akarást, hanem segíti ott, ahol az elakadna; amihez

nem elégséges az emberi akarat, ahhoz hozzá adja az isteni erőt. „Sufficit tibi gratia mea”, sufficit, elég, de az én akarásom, együttműködésem is elég-e?!

Miért pereg le rólam annyi kegyelem, miért folyik el mellettem, miért vagyok vérszegény a jóban, vézna az akarásban? Hogyan kellene a kegyelmet jobban észrevennem és ami a legfőbb, fölhasználnom? Talán jobban sikerülne, ha minden reggel külön egy valamire irányuló jószándékot öntudatosítanék magamban és vágyódva kérném, ahhoz az Úr Jézus különleges segítségét. Este pedig részleges lelkiismeretvizsgálattal számonkérném magamtól, hogy hányszor sikerült, hányszor nem, és hányszor sikerült igazán áldozat és erőfeszítés árán és ezt jegyezném is, napról-napra összehasonlítanám a haladást. Persze az Úr Jé-

zus vagy az Őt hősiesen követő szentek életéből kell mindig új buzdításokat, naponta új lelkesedést merítenem és találjak mindig valamit, amiért följajánlom mai erőfeszitésemet. Olyan motívumot, indító jószándékot és célt, mely lelkesíteni tud. (Az Úr Jézus kiengesztelése, a jó halál kegyelméért, szenvedő lelkekért, egy szeretett lélek számára valamit kiimádkozni stb.)

Főbb hibáimban, lelkem gyenge pontjain mindig új és új oldalról kell jógondolatokkal próbálkoznom a javulással, az ellenkező erény kialakításával. A kegyelem sokféle, az én akarásom is legyen mindig friss, új, ugyanazt akarjam, de mindig újból és újságszerűen. Gutta cavat lapidem — hol kicsi, hol nagy cseppek, hol meleg csepp, hol kemény és jéggé fagyott csepp vájja a sziklát. Az étel is sokféle és mind

építi a szervezetet, életet ad. Isten sokféle kegyelmét különbözőképp kell feldolgoznom, de a hangsúly azon van, hogy magamévá tegyem. Nem helyettem dolgozik a kegyelem, hanem velem!

Uram, nem merek már több kegyelmet kérni, mert annyiszor elpazaroltam kegyelmeidet! Tudom, minél többet adsz, annál többet fogsz számonkérni tőlem. Add hát, hogy jobban fölhasználjam kegyelmeidet és így az elégséges kegyelemből komoly akarásom, erőfeszitésem és áldozataim által hatékony kegyelem legyen bennem. Apostolod Szent Pál, megtért nagy szentjeid Magdolna és Ágoston, a kegyelemmel mindig együttműködő Szűzanyád közbenjárására adj nekem kitartást, éberséget és buzgóságot kegyelmeid fölhasználásában. Amen.

A szeretet

A kereszténység lényege a szeretet. Az Újszövetség lapjai visszhangoznak tőle: Isten szeret bennünket, Istenért nekünk is szeretnünk kell egymást. Ez a legfőbb parancs és az Úr legfőbb kívánsága: „Szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket.” A buzgó lelkek számára a szeretet mértéke: ahogyan az Úr szeretett, úgy szeretni mindenkit. Krisztus Isten képmását, a halhatatlan lelket látja és szereti bennünk, nekünk is ezt kell látnunk az elfogult ellenszenv és jogosan visszataszító romlottság kérge mögött.

A szeretet Isten részéről nemcsak érzés, hanem elsősorban tett. Tett és áldozat a teremtéstől a kinyilatkoztatás nagy tényein át Betlehemig és a Golgotáig. Isten tőlünk is azt várja, hogy sze-

retetünk elsősorban magatartás és tett legyen.

Nemcsak a buzgó lelkek, hanem mindenki számára a szeretet kötelező mértéke: szeresd a másikat, úgy, mint saját magadat. Magadnak jót akarsz, embertestvérednek is akarj jót. A szeretet nem egyéb, mint őszintén jót akarni és áldozatokkal is jót tenni másnak. Ez a jót akarás gondolataink és érzéseink világában kezdődik azzal, hogy szabadulni igyekszünk az irigy, gyűlölködő, kárörvendő gondolatoktól és a hideg közönytől, nem szövögetjük azokat és nem engedjük meg magunknak másokkal szemben a lekicsinylés gőgjét. Aztán igyekszünk jóakaratóan értelmezni mások tetteit, szavait, melyeknek igazi rugóját nem láthatjuk. Sokszor, ha a belső indítékokat látnók mások magaviselete mögött, mentséget találnánk,

vagy egészen más színben tűnének föl előttünk az, amin megütközünk. A látszat sokszor csal. Ez az igazság. Tehát jogunk van hozzá, sőt kötelességünk, hogy jóakaratóan értelmezzük mások magatartását, cselekvését és szavát.

Végül a gondolat és érzés jóakarása megnyilvánul szavakban és tettekben, türelemben, áldozatban és segítségben. „Viseljétek el egymást”, engedjétek meg könnyű szívvel, hogy a másik embertestvér más legyen, mint ti vagytok. Más az ízlése, vérmérséklete, ne akadjatok fönn ezen és ne akarjátok önmagatokat rákényszeríteni. Mi lenne a világból, ha csak tölgyek, vagy ha csak nefelejcek virágoznának benne?! A túske túskesége és a róka rókasága fölött ítéljen az Isten, de ne ti!

„Amilyen mértékkel mérték,

ugyanolyannal fognak nektek is visszamérni...“ az emberek is, Isten is. A szelídség uralkodik a szíveken, még Istenben is irgalommá változtatja az igazságot. A „szeresd felebarátodat, mint önmagadat“ gyakorlati nyelvre lefordítva azt jelenti: „Amit nem akartok, hogy az emberek cselekedjenek nektek, ti se cselekedjétek nekik.“ Önmagadnak jót akarsz, másnak is akarj jót — ez a szeretet. Akarj jót embertársadnak, mert Isten is jót akar neki, mert Isten gyermeke, mint te, Krisztus testvére, akiért az Úr épúgy vérrel verejtékezett, hordozta a keresztet, mint éretted és mikor előre ment a mennybe, őreá is gondolt, hogy helyet készítsen számára. Mint a szerelmes leány vőlegénye küldöncét, kedvencét, üzenete hozóját körülveszi szeretetével, úgy számunkra is mindenki a szeretett

Krisztus kedvence és üzenetének, akarátának hírhozója. Az üzenet pedig ez: Szeresd őt úgy, ahogy Én szeretem őt!

Gyengeségem és erőm

Mindannyiunk lelkében van egy gyenge pont. Sokszor magunk előtt is titkoljuk, szépítgetjük és ha mások rátapintanak, hevesen tiltakozunk. Főhibának szokták nevezni ezt a gyenge pontot, pedig gyakran talán nem is hiba, bűn, hanem inkább hajlam, alaptermészet lenne a helyes elnevezés. Ebből a rossz hajlamból, alapvető gyengeségből forraszik főbűnünk és sok más vétünk, rossz szokásunk, ez lelki lazaságunk és külső rendetlenségeink gyökere. Mélyen beleágyazódik ez a gyökér gondolataink és érzéseink, ízlésünk és vágyaink tudatos és tudatalatti világába, lelkünk legmélyébe.

Isten csodálatos gondviselése, a teremtés és megváltás isteni kezenyoma lelkünkben az, hogy éppen ez az alapvető gyengeségünk, „főhibánk” egyúttal nagyon sok jó forrása is lehet, üdvösségünk útjává válhat és jellegzetes jótulajdonságaink gyökérszertévé alakulhat. Vadalany, melyet, ha beoltunk a kegyelemmel, Krisztus követésének nemes oltóvesszőjével, örök gyümölcsöket terem. Főhibánkat kitartó akarással átformálhatjuk erénynyé, talán hősiek erényé is. A természet dús és buja nedvkeringése csodálatos lelki virágzásban fakadhat ki. Csak el kell szívunk a vadalany erejét és természetfölötti irányban kell kivirágoztatnunk. Így lesz a heveségből lelkesedés, a keménységből következetesség, a kicsinyeségből lelkiismeretesség, az aggodalmaskodásból érzékeny lelki-

ismeret. Az érzékiséget és érzelmi túlfűtöttséget eleven és tevékeny felebaráti szeretetben vezethetjük le. A lustaságot nyugalommá, békességgé és derűvé formálhatjuk át. El kell sajátítanunk a régi tengerészek művészetét, akik az ellenszéllel sem engedték magukat kitéríteni irányukból és az oldalszelet is be tudták fogni vitorlájukba. Főhibánk is ilyen haszontalan és ártalmas szél, de ha ügyesen befogjuk önevelésünk vitorláiba, az Isten-szeretet vitorláiba, akkor előre visz örök kikötőnk felé.

Szent Ágoston imája

Uram Jézusom, ismerjem meg magamat, ismerjelek meg Téged.

Ne kívánjak mást, csak Téged.

Gyűlöljem magamat és szeresselek Téged.

Mindent Érted tegyek.

Alázzam meg magam, magasztaljalak fel Téged.

Másra ne gondoljak, csak Rád.

Tagadjam meg magam és Benned éljek.

Bármilyen ér, fogadjam el Tőled.

Magamat megvessem, példádat kövessem.

Fussak magamtól, fussak Hozzád, hogy Te védj meg engem.

Féljek magamtól, féljelek téged, hogy választottaid közt legyek. Benned bízzam, ne magamban.

Érted engedelmes legyek.

Semmi se vonzzon, csak Te és Érted szegény legyek.

Tekints reám, hogy szeresselek. Hívj, hogy lássalak és örökké Téged áldjalak. Amen.

Szándék és tett

Egyszer kipróbáltatunk a mindent igazi értéke szerint lemérő isteni mindenttudás tüzében. Akkor elég és hamuvá lesz bennünk minden értéktelen polyva, szalma és fa, akármilyen szép szavakkal mázoltuk is tarkára, akármilyen látszólagos jó aranyával vontuk is be. Színaranyként kerül ki azonban az ítélet tüzéből mindaz, amit tiszta szándékkal, Isten iránt való szeretetből tettünk. A szándéknak végtelen fontossága van a lelkiéletben. Isten nem aszerint ítél, amennyit tettünk és ami sikerült, hanem, hogy milyen szándékkal cselekedtük és mekkora erőfeszítésünkbe, áldozatunkba került...

Szándékainkat folytonosan tisztogatnunk, nemesítenünk kell és a jószándékot egyre előbbé tenünk magunkban. A tiszta szán-

dék nem egyéb, mint Isten szeretete. Lendítő erő, lelkiéletet és örök életet építő erő. Cement, mely gyenge akaratumkat megerősíti és életünk széteső homokszemeit erős falakká építi. Ezért minden reggel egy kis elmélyedéssel igyekszem a napi jószándékot magamban fölkelteni, elevenné tenni egy jógondolatot, lelki célt erre a napra. Élő, lelket átható jószándék nélkül futóhomok az életem, a jószándék, jóra indító motívum teszi azt sziklává és akkor jöhet a vihar, rám rohanhatnak és fújhatnak a szelek, szikla szilárdan áll belső boldogságom otthona.

Sarkalatos erények

Sokféle maradandó nemesfémje és drágaköve van a lelki világnak. Sokféle jótett, erény, érdem, örök kincs. Azonban, hogy tartóssá és állandó értékűvé válják,

mindegyikbe négyféle anyagot kell beleötvöznünk. Az erkölcsi világnak ez a négy drága értékes fémje a négy sarkalatos erény. Nélkülük tökéletlen minden jótett és erény, általuk válik az tökéletessé, teljessé és marandandóvá.

1. A lelki okosság (prudencia) abban áll, hogy mindent végső életcélunkra, igazi boldogságunk elérésére vonatkoztatunk. Minden nagy célom felé vezet, kivéve a bűnt. Még a közömbös, apró cselekedetektől, életem apró adataiból is lépcsők, érdemek válnak a mennyország elérésére; az evés, séta, szórakozás és munka mind egy-egy lépcső, ha a kegyelem állapotában vagyok, b) Istenért teszem, legalábbis öntudatom alatt ez hajt: Jézusom éretted!

2. A lelki erősség (fortitudo) a kitartás, az állhatatosság,

az erény állandósága bennem, melyet nem befolyásolnak hangulatok, nem akadályoznak meg közbejött körülmények, nem ingat meg az emberek mosolya, nem befolyásol sem pletyka, sem dicséret. Bajokban, nehézségek között is hűséges marad elhatározásához. Kötél a lelki erősség, mely viharban odakötözi a hajó kormányához a kormányost, nem engedi elsodortatni és eltéríttetni irányától.

3. A mérsékletesség (temperantia) az arany középút lelki stílusa, megóv túlzástól, a hirtelen lelkesedéssel és rángatózó szenvedélyekkel szemben is megőrzi a józan mértéket. Bűnben és erényben a túlzás, mohóság, mértéktelenség mindig nagy baj, mert a szenvedélyesség elveszi az ész ítélőképességét és a szív békéjét. Mivel az emberi természet hajlik a túlzásokra s a rossz-

ra, a mértékletesség gyakorlatilag önfegyelmet, önmegtartózkodást, lemondást jelent. Sokat kell gyakorolni, míg lelki magatartássá válik és minden tettembe a szükséges mértékben belefolyik.

4. A z i g a z s á g o s s á g (justitia) életünk és lelkiismeretünk osztó mérlege. Mindenkinek a magáét: Istennek, önmagamban testemnek és lelkemnek, másoknak megadom, ami megilleti. Nagy művészet és csak a szenvedélytől, testtől független lelkek képesek rá. Nevelnem kell magamat az igazságosságra: suum cuique, mindenkinek a magáét! Nem jócselekedet és érdem az, mely megrövidít valakit vagy valamit, főként, ha megrövidíti a lelket és Istent.

ISTENNEL ÉS ISTENNÉL

A mi engesztelő áldozatunk

Van valaki, aki közbenjár értünk, igaz a bűnösökért: az Úr Jézus Krisztus. Minden szentmiseben újra felmutatja szenvedéseit, érdemeit, engesztel helyettünk és kikönyörgi számunkra a kegyelmet. Ugyanazzal az önmagát feláldozó szeretetével van itt köztünk, amellyel a Kálvária hegyén haláltusáját vívta bűneink kiengesztelésére. Sőt ugyanaz a Test és Vér is itt van, mely értünk adatott, értünk kiontatott a keresztáldozatban. A szentmise a keresztáldozat megisméltődése és mi akkor kapcsolódunk bele lelkileg, ha nemcsak hallgatjuk a misét, hanem érzéseinkkel, gondolatainkkal és főként akaratunk-

kal résztveszünk Krisztus áldozatában, mi is engesztelni akarunk bűneinkért, kegyelmeket kiimádkozni és befogadni, a megváltást önmagunkra alkalmazni és önmagunkban befejezni.

Fölmérhetetlen erőforrás a mi seáldozat annak, aki lélekben odasimul a bennünket megváltó Krisztushoz, aki lelkileg résztvesz ennek a nagy véres áldozatnak bemutatásában. Csak a másvilágon fogjuk megtudni, mennyi bajt hárított el és mit köszönhetünk a szentmisének, melyben Krisztus keresztáldozatának ereje és az Úr csipkebokorszerűen ki nem alvó áldozatos szíve dobog itt köztünk. Nekem is tiszta és erős tüzet kell belőle gyujtanom önmagamban mindig újra és újra! A szeretet tüzét, a lélekújulás tüzét, a kegyelem tüzét.

Az én misém

Úgy megyek misére, mintha az utolsó vacsorán vennék részt, hogy a búcsúzkodó Krisztus szeretetének élő emlékét vegyem: Őt magát. Érzem, hogy odaadja, feláldozza értem egész szépséges, értékes földi életét, szeret engem egész haláláig, a kereszthalálig.

Ezért én is, mikor „bemegyek az Isten oltárához”, egész szívvel és egész lelkemmel jövök eléje. Mialatt a pap a lépcsőimában az ősi egyszerű bánatimát, a Confiteort mondja, szinte látom magam előtt a mennyország fényében és boldogságában úszó szenteket, Pétert és Pált, Keresztelő Jánost, védőszenetet. Olyan kicsinynek érzem magamat előttük, ők is rossz hajlamokkal terhelt emberek voltak és mégis mivé váltak! Nekem is ad Isten kegyelmeket, so-

kat, de én elpazarlom segítségét. Megszégyenülve érzem át hanyagságom nagyságát és kifakad lelkemből a bánat: „én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem!” Ezért kérem a Boldogságos Szűzanyát, Szent Pétert és Pált, az összes szenteket, járjanak közben értem Istennél.

A K y r i é b e n is bűneim mélységéből kiáltok a mennyei Atyához: „Uram, irgalmazz!”, a szenvedéseit érettem engesztelően felmutató Fiúhoz: „Krisztus, kegyelmezz!” és a lelkemet megszentelő Szentlélekhez: „Uram, irgalmazz!”

Bűnvallomásomra és megalázkodásomra Isten felelete a karácsonyi béke dallama, a Glória: „Dicsőség a mennyben Istennek és béke a földön a jóakarátú embereknek.” Az angyalokkal együtt dicsőítem őt, most ez egyszer nem kérek Tőle semmit,

nem várok semmit, csak dicsőítem Őt, aki „egyedül szent, egyedül az Úr, egyedül a legfőbbéesebb.”

Mikor pedig kérek, akkor elsősorban a legszükségesebbekért, lelki dolgokért imádkozom és nemcsak magamban egyedül, hanem az egész imádkozó Egyházzal együtt, Krisztus nevében könyörgök. Ezért mondja a pap is minden kérő imádság elején: „Oremus — könyörögjünk!” és fejezi be a kéréseket mindig azal: „a mi Urunk Jézus Krisztus által.”

Isten szól hozzám most, új kegyelmi indításokat akar adni. A szentleckét és evangéliumot így hallgatom: mit üzen nekem az Úr Jézus, mit kíván tőlem, mi szól ebből nekem?! Minden misémről egy jó gondolatot, jó elhatározást akarok magammal vinni!

(Az áldozati cselekmény.) Adok, felajánlok valamit Istennek: jó elhatározásomat és ezt a buzgó misehallgatásomat felajánlom önmagam és enyéim örök üdvösségéért, másodsorban pedig akármilyen jószándékra, olyanra, mely megérdemli, hogy Krisztus is közbenjárjon teljesüléséért. Felajánláskor kenyeret és bort teszünk az oltárra, hogy majd Krisztussá változzék és ezt a Krisztust a maga érdemeivel ajánlhassuk föl jóvátételül bűneinkért, kérésül, hálaadásul önmagunk helyett és nevében.

A pap kézmosása megint a lelki tisztulásra figyelmeztet, arra a tökéletes bánatra, mely lemossa a multat és megutáltatja velem a bűnt a jövőre nézve.

Felemelem szívemet a hálaéneket (prefációt) éneklő Egyházzal együtt, mert érzem: „valóban méltó és igazságos, hogy min-

denkor és mindenhol hálát adjunk" Istennek jótéteményeiért... legfőképpen azért, hogy boldog örök életébe hívott meg bennünket. Ezért az angyalokkal és a mennyei boldog seregekkel zengjük: „Szent, szent, szent a seregek Ura Istene. Áldott, ki az Úr nevében jön.”

Az Úr Jézus oltárra jövetele előtt még három imát mondok: 1. Imádkozom az Egyházért: a pápáért, püspökünkért, papjainkért és minden katolikus testvérünkért. 2. Megemlékezem azokról, akiket szeretek és különösképpen az Úr szeretetébe akarok ajánlani. 3. Lélekben az összes szentekhez fordulok, szinte odagyűjtöm őket az oltár köré, hogy velünk együtt fogadják az Urat.

Még egy utolsó és nagy kérést helyezek az oltárra: Isten ragadjon ki mindannyiunkat az örök

kárhozatból és sorozzon az örök kiválasztottak nyájába. Ezután elmélyül az imádság, letérdelek átváltoztatásra, a pap az Úr Jézus szavait mondja a kenyérre: „Ez az én testem, mely értetek adatik!” Odaadta értem testét, életét; úgy nézek fel a szent Ostyára, mintha a Kálvária hegyén az Úr keresztségénél térdelnék. Szenvedő szemébe nézek és elsuttogom neki mély bánatomat, hálámat, jóelhatározásaimat, szeretetemet. „Ez az én vérem, mely értetek kiontatik.” Amikor a pap felmutatja ezt a szent Vért, hittel és bizalommal tekintek fel rá: ez a vér lemoshatja minden bűnömet, megtisztíthatja heves és érzéki véretemet, erőt adhat minden kishitűség ellen. Mindent odaadtál érettem Krisztusom, én is szeretném odaadni Neked önmagammat, életemet. Legalább annyira, hogy dur-

ván meg ne bántsalak többé!

Átváltozás után megint három imádságomat helyezem az oltárra: 1. Megemlékezem az Úr szenvedéséről, haláláról, a halál és bűn fölött diadalmaskodó fel-támadásról. Ezért, Krisztusért forduljon felém Isten irgalma és jósága! 2. Krisztus érdemeiből szeretnék juttatni kedves halotta-imnak, az Úr szenvedésének érdemei által akarom megrövidíteni tisztulásukat a purgatóriumban. 3. Végül önmagamért imádkozom, Krisztus áldozatának kegyelmét kérem lelkemre.

A mi kenyerünk és borunk már átváltozott Krisztus testévé és vérévé. Föláldozta magát értünk. Csak az áldozati lakoma hiányzik még, az Isten erejében való részesülés. Erre azonban készülnöm kell. Az Úr Jézus szavaival kezdem készületesemet: odafigyelve és minden mondatába

belehatolva elmondom a Miatyánkot... Azután Isten bárányát kérem, vegye el bűneimet, adjon lelki békét... Kérem, hogy Ő, aki halála által a világot életre keltette, szabadítson meg engem is szent Testének ereje által minden vétkeimtől és minden rossztól. Nagy vágyózással közeledem feléje és egyúttal méltatlanságom mélységes tudatában mondom: „Uram nem vagyok méltó, hogy hozzám jöjj, csak egy szóval mondd és meggyógyul az én lelkem.” Meggyógyul, ha kezedet ráteszed, erős leszek, ha Te vagy mellett. Jöjj hát Uram, maradj velem! Téged akarlak elvinni magammal mindennapjaimba... A Te áldásodat kérem a mai szentmiséről magammal vitt jógondolatokhoz, elhatározásokhoz, kegyelmekhez. Áldásod váljék bennem megjobbított étletté!

Az élet kenyere

„Jézus tudván, hogy itt az órája, hogy átmenjen a világból Atyjához, mivel szerette övéit, kik a világban voltak, mindvégig szerette őket.” (Ján. 13, 1.) Mindvégig szeretett bennünket és mindvégig, egész életünkön át velünk akar lenni. Az utolsó vacsorai lábmosás egyre ismétlődik: kiszolgál bennünket, megmos bennünket, megalázza magát, és szolgál nekünk. Legnagyobb szolgálata, lelkünk mosogatása pedig az Oltáriszentség. Eszközzé lesz, étellé lesz az Isten, hogy mi erősödjünk, nőjünk és éljünk.

Azzal, hogy kenyér színében maradt itt, jelezni akarta: lelkünk legközönségesebb, legtáplálóbb és leggyakoribb étele akar lenni. Annyiszor és úgy kell áldoznom, hogy halálos bűnök nélkül tudjak és akarjak élni, a ke-

gyelem ki ne aludjék bennem.

Egyes szentek egészen az Ol-táriszentségben éltek. A szentáldozás után órákig, sőt napokig folytonosan örvendezés, hálaadás és szeretet Jézusuk iránt volt minden gondolatuk. Azután pedig már előre örültek, készülődtek, vágyódtak és hősieis jótettekkel, önmegtagadásokkal tisztogatták magukat következő szentáldozásukra. Ha ez nem is sikerül nekem, de áldozásaim után és előtt több jót, több áldozatot kell adnom az Úrnak. És annyiszor és úgy akarok áldozni, hogy a szentáldozás után öntudatomból ki ne essék teljesen az Úr jelenlétének érzése, megbecsüljem az Urat, aki hozzám jött és vágyódjam utána, aki a következő szentáldozásomban megint meglátogat. Az ősegyház miséiben a miséző letört egy kis részecskét az átváltoztatott szentostyából és azt

eltette a következő szentmiséig, hogy jelezze a szentmisék szakadatlan láncolatát. A szentáldozások láncolatának nem szabad megszakadnia az én életemben sem. A kegyelem állapotában ne álljon be törés, Jézus jelenléte szőjje át napjaimat, hiszen azért adta az Oltáriszentséget, mert földi vándorlásunk társa akar lenni!

A kegyelem vérkeringésében

A liturgiának kettős értéke van számunkra.

Abban, hogy az Egyház évenként lepergeti lelkünk előtt az Úr Jézus földi életét, ott rejlik a példa ereje; a liturgia szavaiból, a vasárnapok evangéliumából a szóval és példájával tanító Úr szól hozzánk és erre mindjárt felcsendül a lélek visszhangja az Egyház liturgikus imáiból és szertartásaiból. A liturgikus imák

és szertartások mutatják, hogyan reagál az Egyház a Mester szavaira és ezzel útmutatást adnak, ráhangolnak bennünket, hogyan válaszoljon a mi lelkünk az Úr indításaira. Aki tehát lélekben végigéli az egyházi év liturgiáját, az együttérez a Krisztus felé kitáruló Egyházzal, sőt egyre jobban együttél az Úrral. Mindig újabb indításokat, lelkesedést és buzgóságot merít a liturgia gondolataiból és szimbólumaiból.

A liturgia másik nagy értéke, hogy nemcsak az imádság iskolája, erkölcsi indítások sugározta-tója, a természetfölötti életet nemcsak jelképezi, hanem együttal közvetíti, közli, adja is számunkra. Áll az elsősorban a szentségekre és a szentmisére, de az Egyház valamennyi szertartására is. A szertartások által kapjuk Isten kegyelmét, árad életünkbe az isteni segítség és

erő. Ez a természetfölötti kegyelmi erő átvilágítja és átalakítja bennünk a természetes ember lelkiéletét, mint ahogy a napfény virággá és gyümölcscsé alakítja a föld nedvességét és sarát a növényben. Természetes, hogy minél jobban készülünk a kegyelem fogadására, minél jobban átértjük a szertartásokat, annál könnyebben és mélyebben dolgozhat lelkünkben a kegyelem ereje. Ezért a liturgia minden betűjét érteni akarom, tudom, hogy a szertartás és szimbólum csak betű, mely értelmet, gondolatot hordoz. Nem vagyok lelki analfabéta, ki csak a betűket látja, de értelmüket nem, hanem megtanulom olvasni, érteni a szertartások betűiből az Isten gondolatait. A liturgia Isten üzenete számunkra és az én hódolatom, imádásom, szolgálatom dallama is egyúttal.

A szentek közössége

Végtelenül vigasztaló és bátorító számunkra, hogy a szentek is emberek voltak, ugyanolyan vérmérséklettel, hibákkal, mint mi. Ami nekik sikerült, miért ne sikerülhetne nekünk is?!

„A szeretet erősebb a halálnál”, akik elköltöztek és boldogan hazaérkeztek, gondolnak ránk, nem felejtettek el bennünket! Sőt, mivel nagyon szeretik az Urat, szerető aggodalommal és segíteni-akarással fordulnak felénk, hiszen azt látják, hogy az Úr szeret bennünket, vérét ontotta értünk, annyira nem tud elszakadni tőlünk, hogy állandóan köztünk van az Oltáriszentségben. Az Úr iránt való szeretetünk és boldogságunk egy része, hogy közbenjárnak értünk, imáikkal oltalmaznak és segítenek bennünket a hazafelé vezető úton.

Mindebből az következik, hogy öntudatosá kell tennem emberi, testvéri kapcsolatomat a szentekkel. Meg kell ismernem védőszentem, azon szentek életét, akiknek körülményei, lelkialkata, küzdelmei hasonlóak az enyémhez. Legyenek kedves szentjeim és ne csak csodáljam őket, hanem ismerjem meg életüket és lelkületüket, utánozzam példájukat, szívjam fel gondolataikat. Kössek barátságot velük, a rájuk való gondolás és az érzés láthatatlan szálai fűzzenek minél szorosabban hozzájuk. Terveimet, törekvéseimet mérjem le azzal, hogy ők mit szólnának hozzá, mit gondolnának, tennének helyemben. Mint az elhalt szülő, vagy a karriert befutott testvér példája hat a gyermekekre, testvérekre, utódokra, úgy éljenek előttem elevenen, és engedjem hatni magamra az „én szentjei-

met." Hiszen barátaim, testvéreim, mindannyian a mennyei Atya családjának tagjai, Isten házanépe vagyunk!

A mennyország

A harmatcsepp, amint a nap rásüt, maga is egy ragyogó kis nap. Így fénylik Isten gazdagsága-jósága a világban, a teremtet világ szépségein és gazdagságán. Megsejtenek és visszavernek valamit a világ szépségei, ízei abból a gazdagságból, amit Isten övéinek készített, akik Őt szeretik. A hangok édessége, a színek szépsége, az ízek gyönyörűsége, ... a napsütéses virágos rét, naplemente, madárdal és Beethoven muzsikája... a friss forrásvíz és nemes bor és édes méz, mind jelképes tükröződései az Isten élete gazdagságának, melyre mi is, mint vala-

mi gazdag lakomára, hivatalosak vagyunk.

Van mennyország, hiszen Jézus onnan jött és azért jött, hogy mi is odajussunk. Ha nincs mennyország, akkor nincs Betlehem, Kálvária, feltámadás, értelmetlen a kereszthalál és az Oltáriszentség, mindez csak képzelet és nem történelmi valóság. De az Úr ittjárt, eljött, hogy út és élet legyen számunkra és csak előrement, hogy helyet készítsen nekünk.

Nem más a mennyország, mint részesülés és feloldadás, álmélkodó csodálkozás az Isten gazdagságán és boldog élményekben való megtapasztalása Isten örök életének. Én is örökkévaló leszek, én is lelki leszek, én is boldog leszek, mint az Isten. Nem ismerem majd többé könnyet, fájdalmat, unalmat és elfáradást. Szent leszek, de akkor már erő-

fesztés, áldozatok és a test el-
lenmondása nélkül. Jó leszek és
tisztá, örvendező és megnyugszom
végtelen békeességben és mégis
egyre érzem majd az alkotó
munka és az elért siker örömét.

Kettősség van bennünk: az
egyik ember, aki szeretnék lenni
és a másik, akit élek, aki va-
gyok. A mennyországban végre
sikerül mindig azzá lennem, akit
megálmodtam, akire vágytam,
isteni emberré.

Ez a mennyország: egy nagy
Glória tökéletes üteme, színes
variációja, az Isten jóságának
diadalmas, örök visszhangja, sze-
retetben egybeforrva, átfonódva
Vele és lélekteremtő erejének
ezer és ezer más ütemével, dal-
lamával.

TARTALOM

Bevezetés

Csend — — — — —	7
Az elmélkedés módja — —	7

A tisztulás útja

A halál — — — — —	9
Pokol — — — — —	13
Bűneim — — — — —	17
Lélekvizsgálat — a szeretet szemével — — — — —	19
Xav. Szt. Ferenc bánatimája	25
Szenvedélyeink — — — —	26
Isten szeretete, a megszentelő kegyelem... — — — —	27
A hit, remény, szeretet igazi értelme és értéke — — —	30

A világosság útja

Tisztítóút — — — — —	35
A békeességes jó ember — —	37
A kegyelem — — — — —	40
A szeretet — — — — —	44
Gyengeségem és erőm — —	48

Szent Ágoston imája	—	—	51
Szándék és tett	—	—	52
Sarkalatos erények	—	—	53
Istennel és Istennél			
A mi engesztelő áldozatunk	—		57
Az én misém	—	—	59
Az élet kenyere	—	—	67
A kegyelem vérkeringésében			69
A szentek közössége	—	—	72
A mennyország	—	—	74

ENDREFALVY OTTÓ MUNKÁI:

Szívek miséje. Elmélkedések a szentmise szövegéről.

„Szállj szívünkbe nagy Isten...”

Bérmálási füzet, bérmacéduával.
(Szentlélek-mise, imák és elmélkedések a Szentlélek Úristen tiszteletére.)

Jézussal beszélgetek. A latint nem tanuló középiskolások és nagyközönség gazdag tartalmú, kislakú ima- és énekkönyve.

Szertartástan és egyháztörténelem
polg. iskolások számára.

E L Ő K É S Z U L E T B E N :

Unnepek. (Végig az egyházi éven: ünnepeink gondolatai a mai ember nyelvén.)

Krisztusi erkölcsstan nők számára.
(Együttal gimnáziumok és liceumok tankönyve.)

Imakönyv nagyleányok és nők számára. (Lelki útítárs, a lélekgazdagodás kincsestára.)

56.

Erdey Ferenc

**ENGESZTELJUNK
KERESZTVISELÉSEL!**

136 oldal, 1.80 P.

57.

Erdey Ferenc

ENGESZTELJUK MÁRIA SZIVÉTI

128 oldal, 1.80 P

58.

Newman—Szunyogh

NAGYPÉNTEK

104 oldal, 1.50 P

59.

Mentes Mihály

JEREMIÁS SIRALMAI

56 oldal, 1.20 P

60.

Endrefalvy Ottó

LÉLEKÚJULÁS

80 oldal, 1.40 P

